

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-28>

УДК 339.187

## ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ESG-ЗВІТНОСТІ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ПРОЗОРОСТІ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

### EVALUATING THE EFFECTIVENESS OF ESG REPORTING AS A BUSINESS TRANSPARENCY TOOL IN THE CONTEXT OF GLOBALISATION

Головчак Ганна Василівна

кандидат економічних наук, доцент,  
Львівський національний університет імені Івана Франка  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8986-4048>

Holovchak Hanna

Ivan Franko National University of Lviv

У дослідженні розкрито сутність ESG (Environmental, Social, and Governance) та зауважено його значення для компаній та інвесторів. Охарактеризовано глобальний рівень впровадження ESG-звітності як інструменту підвищення прозорості бізнесу. Визначено ключові перешкоди для впровадження ESG, зокрема, складнощі у процесі його збалансування з цілями зростання компаній, відсутність чітких стандартів і правил складання звітності, недостатня увага з боку вищого керівництва компаній, проблеми з визначенням рентабельності інвестицій, недосконалість законодавчого забезпечення тощо. Узагальнено пріоритетні напрями розвитку регулювання у сфері ESG, серед яких зауважено гармонізацію стандартів та метрик, розробку інструкцій для інвесторів, формування рекомендацій для об'єктивного розкриття відповідних ризиків. Охарактеризовано глобальні стандарти ESG-звітності та основні положення. Узагальнено етапи побудови такої звітності й основні складники ефективного звіту.

**Ключові слова:** ESG-звітність, ESG стандарти, інвестиційна привабливість, конкурентоспроможність, сталий розвиток.

Implementation of ESG reporting is a critical issue for ensuring the competitiveness of modern enterprises. On the one hand, it contributes to increasing investors' confidence and companies' investment attractiveness. On the other hand, using ESG standards contributes to achieving sustainable development goals and ensuring the well-being of current and future generations. At the same time, in Ukraine, the development of aspects related to ESG is only at the initial stage, which actualises the conduct of new research in this direction. The work aims to generalise the approach to preparing effective ESG reporting, considering global trends, local problems, existing standards and frameworks. Economic and statistical analysis, comparative analysis, and descriptive methods were used in the work. The work revealed the essence of ESG and noted its importance for companies and investors. The global implementation of ESG reporting as a tool for increasing business transparency is characterised. This process examined the growth of global sustainability reporting indicators since 1993 for companies on the N100 and G250 lists, as well as the level of ESG implementation by companies in Europe, North America, and the Asia-Pacific region. The key obstacles to the implementation of ESG have been studied, in particular, difficulties in the process of balancing it with the growth goals of companies, lack of clear standards and reporting rules, insufficient attention from the top management of companies, problems with determining the return on investment, imperfect legal support, etc. The priority directions for the development of regulation in the field of ESG are summarised, among which the harmonisation of standards and metrics, the development of instructions for investors, and the formation of recommendations for the objective disclosure of ESG-related risks are noted. Global ESG reporting standards and main frameworks are described. The stages of building an ESG report and the main components of an effective ESG report are summarised. The main stages of the construction of ESG reporting include the assessment of the most significant ESG issues for the company, taking into account financial and environmental aspects, disclosure of information on environmental, social and management factors, assessment of efforts and progress concerning sustainable development initiatives, determination of reporting coverage and indexing, ensuring reliability and trust. The research results can be helpful for companies seeking to implement ESG reporting in their activities and increase their investment attractiveness and level of social responsibility.

**Keywords:** ESG reporting, ESG standards, investment attractiveness, competitiveness, sustainable development.

**Постановка проблеми.** Впровадження ESG-звітності є критичним питанням забезпечення конкурентоспроможності сучасних підприємств. По-перше, це сприяє підвищенню довіри з боку інвесторів та інвестиційної привабливості компаній, а по-друге, дотримання ESG-стандартів робить внесок у досягнення цілей сталого розвитку і забезпечення добробуту сучасного та майбутніх поколінь. Водночас, в Україні упровадження ESG-стандартів знаходиться лише на початковому етапі, що актуалізує проведення нових досліджень у цьому напрямі.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Упровадження ESG-стандартів у діяльність компаній є актуальною темою для закордонних досліджень, проте в Україні цей науковий напрям лише починає розвиватися. Як свідчать результати дослідження А. Озеран, у навчальних програмах українських університетів тематиці ESG приділяється вкрай мало уваги. Водночас, дослідницею зауважено, що інтеграція принципів ESG є критичним чинником успішного розвитку й існування конкурентоспроможного та відповідального бізнесу. Ці принципи передбачають визначення впливу компанії на екологію, оцінку трудових відносин та управління. Окрім того, у роботі відзначено, що за прогнозними даними в майбутньому інвестори не вкладатимуть кошти в компанії, що не враховують у своїй діяльності стандарти ESG [6–1].

О. Колесник зауважує, що основною перешкодою на шляху впровадження стандартів ESG є складність об'єктивізації. Загалом, їх застосування передбачає реалізацію процесу, схожого із формуванням корпоративної фінансової звітності, однак фокусується не на бухгалтерських показниках, а на якісних метриках. Впровадження ESG-стандартів має низку переваг для вітчизняних компаній: підвищення прозорості та довіри зацікавлених сторін, зростання інвестиційної привабливості, удосконалення управлінських процесів тощо [10–2].

С. Кеpeciна та Е. Бусмакіу дійшли висновку, що реалізація принципів ESG сприяє досягненню стійкого розвитку, покращує аспекти захисту довкілля, соціальної відповідальності та корпоративного управління. Глобальним наслідком цих змін є посилення конкурентоспроможності країни на міжнародних ринках та підвищення рівня життя громадян. Вчені відзначили тенденцію до підвищення прозорості та деталізації підходів до розкриття ESG-звітності, завдяки чому звіти

стають більш повними і належним чином розкривають інформацію про вплив компаній на довкілля [2–3].

М. Дасінапа підкреслила зростання визнання важливості ESG-звітності серед компаній, проте поряд із перевагами від її впровадження була означена і низка проблем. До них належать проблеми із точністю даних, обмеженими можливостями порівняння інформації та інтеграцією у корпоративні процеси прийняття рішень. Вирішення цих проблем дослідниця вбачає в прийнятті інтегрованої структури звітності, дотриманні нормативних вимог, підвищенні ефективності взаємодії із зацікавленими сторонами, а також застосуванні технологічних інновацій [3–4].

**Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.** Незважаючи на значну актуальність питань, пов'язаних із упровадженням ESG-стандартів у закордонних дослідженнях, українські наукові публікації висвітлюють ці питання недостатньо і фрагментарно. Зокрема, бракує досліджень стосовно підходів до формування ефективної ESG-звітності з урахуванням глобальних трендів та місцевих особливостей.

**Формулювання цілей статті (постановка завдання).** Відповідно, метою роботи є узагальнення підходу до складання ефективної ESG-звітності з урахуванням глобальних тенденцій, локальних проблем, існуючих стандартів і положень.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Абревіатура ESG розшифровується як «Environmental, Social, and Governance» (екологічне соціальне управління). ESG являє собою певний набір стандартів діяльності компаній, які цінують соціально відповідальні інвестори і використовують його для оцінки компанії як об'єкту для інвестицій.

Згідно із визначенням цього поняття, ESG ґрунтується на трьох стовпах: екологічному, соціальному та корпоративному управлінні. Перший стовп відповідає за збереження навколишнього середовища та містить широкий спектр завдань, зокрема, протидія зміні клімату й обмеження викидів вуглецю, зменшення забруднення повітря та вод, збереження біорізноманіття, лісів, ефективне використання енергії, управління відходами, економія водних ресурсів тощо. Другий стовп (соціальний) фокусується на суспільних відносинах, зокрема, забезпеченні задоволеності клієнтів, захисті даних і приватності, гендерній рівності та різноманітності, залученості співробітників, взаємовідносинах у громаді,

людських правах і стандартах праці. Стоп управління містить стандарти управління компанією: склад правління, структура аудиторського комітету, хабарництво і корупція, винагороди керівництву, лобювання, політичні внески, схеми викриття тощо.

Підходи до розуміння сутності та стандартів ESG можуть різнитися поміж компаніями, проте існує декілька питань, які є спільними і критично важливими для усіх. До них належать ділова етика, відносини з громадськістю, обсяг викидів вуглецю, інші викиди, стоки та відходи, використання ресурсів, а також гігієна і безпека праці. Таким чином, важливість упровадження стандартів ESG у компанії пояснюється необхідністю збалансування екологічних, соціальних та управлінських аспектів, що в світлі погіршення стану навколишнього середовища і зміни клімату є невідкладним завданням для усіх господарюючих суб'єктів, держав та соціуму.

ESG часто розглядають разом із поняттям «corporate social responsibility» (CSR) – корпоративна соціальна відповідальність, проте ці терміни не є тотожними. CSR, передусім, відноситься до соціально відповідальної ролі самої компанії, у той час, як ESG стосується впливу екологічних, соціальних та управлінських інтересів на рішення інвесторів. В цьому контексті варто зауважити термін «ESG-інвестування», що, фактично, є синонімом до «соціально відповідального інвестування». ESG-інвестування стосується інвесторів, які прагнуть включити соціально-відповідальні компанії у свої портфельні рішення.

В контексті вищезазначеного постає питання, яким чином соціально-відповідальні інвестори оцінюють компанії на предмет відповідності їхнім очікуванням щодо дотримання ESG-стандартів. Іншими словами, як можливо виміряти та оцінити діяльність компаній у сфері ESG для прийняття ґрунтовного рішення про здійснення інвестицій. Кількість даних про дотримання ESG-стандартів продовжує зростати, проте це може негативно відбиватися на їхній якості. Раніше інформація щодо діяльності компаній отримувалася лише з офіційних веб-сайтів, а також містилася у фінансовій звітності. Проте із посиленням вимог до розкриття інформації дедалі більше компаній публікують ESG-звіти. Водночас, і такі звіти можуть містити неякісну інформацію, неправдиво відображати діяльність компанії або навіть використовувати показники діяльності у цілях «зеленого відмивання» [7–5]. Саме тому якість ESG-звітності

є критично важливою для здійснення ефективних інвестиційних рішень і підтримці концепції сталого розвитку.

**Рівень впровадження ESG-звітності як інструменту підвищення прозорості бізнесу.** Як було відзначено вище, необхідність запровадження стандартів ESG в цілому та забезпечення якості ESG-звітності зумовлена посиленням занепокоєнь щодо погіршення стану природного середовища і необхідністю гармонізувати соціальні потреби, інтереси компаній та екологічні аспекти. Водночас, нагальність потреби у якнайшвидшому впровадженні стандартів ESG може дещо різнитися залежно від галузі діяльності компаній. Так, найбільш гостро ця потреба постає для компаній, що провадять свою діяльність у галузях, які чинять найбільший негативний вплив на навколишнє середовище, зокрема, характеризуються високим рівнем викидів вуглецю. У таблиці 1 наведено частки від загальної кількості викидів вуглецю залежно від галузі.

Окрім того, помітну роль у впровадженні стандартів ESG відіграє розмір компанії. Так, більшість топових компаній світу зі списків N100 і G250 вже використовують ESG-звітність у своїй діяльності (рис. 1).

Рівень впровадження ESG-стандартів у діяльність компаній коливається залежно від регіону та змінюється щороку. Загальною тенденцією можна визнати підвищення сприйняття ESG-стандартів і розширення їхнього впровадження серед світових компаній (рис. 2).

На глобальному рівні (за даними опитування великих компаній) основними перешкодами для впровадження ESG виступають складнощі в процесі його збалансування з цілями зростання компаній, відсутність чітких стандартів і правил складання звітності, недостатня увага з боку вищого керівництва компаній, проблеми з визначенням рентабельності інвестицій, недосконалість законодавчої бази тощо (рис. 3) [1–8].

За опитуванням інвесторів у різних регіонах світу [1–8] пріоритетними напрямками розвитку регулювання в сфері ESG є гармонізація стандартів і метрик, розробка інструкцій для інвесторів та формування рекомендацій для об'єктивного розкриття ризиків, що пов'язані із упровадженням ESG-стандартів (рис. 4).

З огляду на пріоритетність завдань щодо стандартизації звітності у сфері ESG, доцільно зауважити про вже існуючі стандарти такої звітності: European Sustainability

Таблиця 1

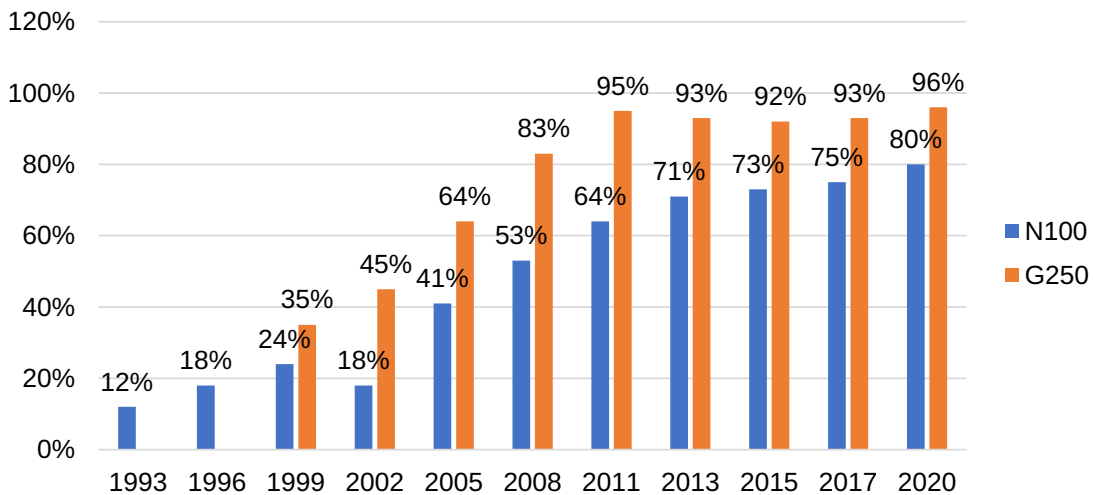
## Частка викидів вуглецю в різних галузях

Сектори та категорії	Відсоток (%) від загальної кількості викидів
1. Енергія	
1.1. Використання енергії в промисловості	
Чорна металургія	7,2
Хімічна та нафтохімічна промисловість	3,6
Харчова та тютюнова промисловість	1,0
Паперова та целюозна промисловість	0,6
Машинобудування	0,5
Інша промисловість	10,6
1.2. Транспорт	
Дорожній транспорт	11,9
Авіація	1,9
Судноплавство	1,7
Залізничний транспорт	0,4
Трубопроводи	0,3
1.3. Використання енергії в будівлях	
Комерційні будівлі	6,6
Житлові будівлі	10,9
1.4. Спалення нерозподіленого палива	7,8
1.5. Викиди в процесі видобутку енергії	5,8
1.6. Використання енергії в сільському господарстві та рибальстві	1,7
2. Сільське господарство, лісове господарство та землекористування	
Тваринництво та гній	5,8
Сільськогосподарські ґрунти	4,1
Вирощування рису	1,3
Спалювання культур	3,5
Вирубка лісів	2,2
Рілля	1,4
Пасовища	0,1
3. Відходи	
Звалища	1,9
Стічні води	1,3
4. Промисловість	
Хімічна промисловість	2,2
Цемент	3,0

Джерело: побудовано автором за даними [8–6]

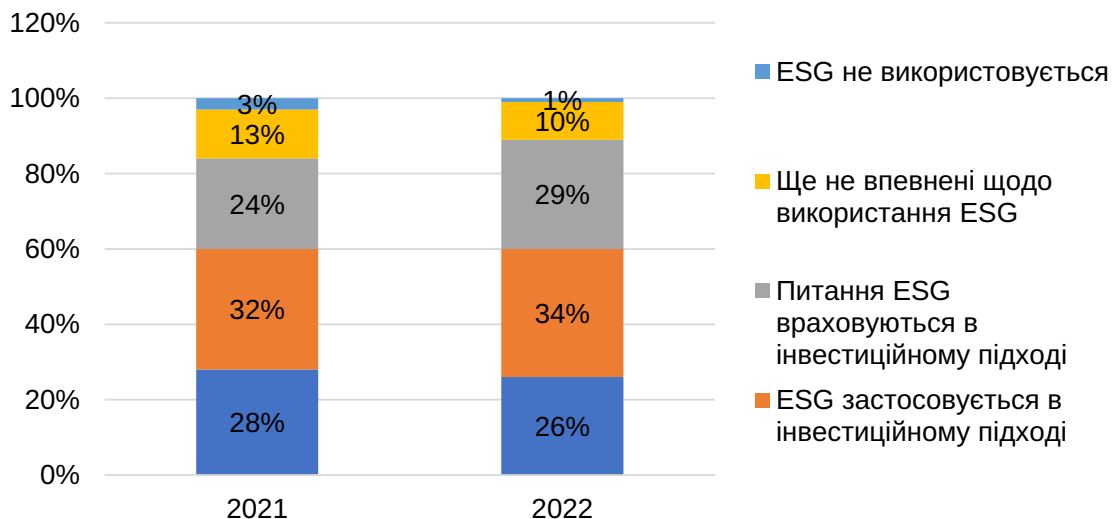
Reporting Standards або ESRS (Європейські стандарти звітності про сталий розвиток) та International Sustainability Standards Board або ISSB (Міжнародна рада зі стандартів сталого розвитку). Вони, перш за все, спрямовані на стандартизацію звітності ESG. ESRS та ISSB дещо відрізняються, адже їхні підходи

походять із різних нормативних і стратегічних ландшафтів. Розвиток цих стандартів зумовлений суспільними нормами, інтересами зацікавлених сторін та легітимністю організації. В цілому, обидва підходи спрямовані на підвищення прозорості та підзвітності діяльності компаній, що дозволяє інвесторам приймати



**Рис. 1. Зростання глобальних показників звітності про сталий розвиток з 1993 року: N100 і G250**

*Джерело: побудовано автором за даними [9–7]*



**Рис. 2. Рівні впровадження ESG компаніями (Європа, Північна Америка, Азіатсько-Тихоокеанський регіон)**

*Джерело: побудовано автором за даними [1-8]*

виважені рішення. Окрім іншого, стандартизація ESG-звітності вирішує питання неузгодженості інформації і «зеленого відмивання». Основні відмінності між ESRS та ISSB полягають у тому, що затверджені в Європейському Союзі ESRS більше фокусуються на показниках, специфічних для окремих секторів, а ISSB спрямовані на глобальне охоплення екологічних, соціальних та управлінських питань [5-9].

Окрім того, існують різні фреймворки – інструменти до визначення чіткої структури до звітування. Вони допомагають компаніям визначати, які аспекти ESG важливі

в контексті їхньої діяльності та як звітувати про відповідні показники. Серед таких фреймворків варто відзначити ISO 26000, The Sustainability Accounting Standards Board (SASB), The Global Reporting Initiative (GRI), The United Nations Global Compact (UNGC), The Carbon Disclosure Project (CDP), The Dow Jones Sustainability Index (DJSI) [9-7].

**Етапи побудови ESG-звітності та основні складники ефективного звіту ESG.** З урахуванням вищевикладеного доцільно навести основні етапи побудови та компоненти ефективної ESG-звітності. Слід відзначити, що в Україні впровадження



**Рис. 3. Основні перешкоди для впровадження ESG**

Джерело: побудовано автором за даними [1-8]



**Рис. 4. Пріоритети розвитку регулювання в сфері ESG**

Джерело: побудовано автором за даними [1-8]

концепції ESG знаходяться на початковому етапі та використання його стандартів є добровільним для більшості компаній. Це пов'язане із недосконалістю законодавчої бази, низькою обізнаністю і зацікавленістю у впровадженні ESG-стандартів та іншими перешкодами. Так, Методичні рекомендації зі складання звіту про управління лише обмежено розкривають вимоги Директиви ЄС до ESG-звітності [12–10]. Зокрема, частину «Екологічні аспекти» доцільно розширити інформацією про вплив клімату на діяльність компанії і навпаки, а також включити ймовірні ризики результатів діяльності компанії внаслідок зміни клімату. Також, важливим аспектом постає включення інформації щодо можливостей компанії утримувати належний рівень конкурентоспроможності в разі реалізації різних кліматичних сценаріїв [11–11]. Водночас, нефінансові показники діяльності компанії дедалі більше стають критичними критеріями оцінки їх загальної діяльності [4–12]. Посилення уваги до впровадження ESG-стандартів може розширити доступ компаній до міжнародних ринків капіталу і посилити зацікавленість серед іноземних інвесторів.

Далі наведено основні кроки для формування ефективної ESG-звітності [8-6].

*Крок 1.* Оцінка найбільш суттєвих для компанії принципів ESG з урахуванням фінансового та екологічного аспектів:

- обрати відповідні положення;
- звзвити спектр суттєвих питань (визначити найбільш пріоритетні);
- згрупувати проблеми ESG та відповідні цілі;
- оцінити рівень ризику ESG-факторів;
- візуалізувати результати (побудувати карту, яка міститиме найбільш суттєві проблеми, що чинять вплив на компанію).

*Крок 2.* Розкриття інформації за наступними позиціями:

- екологічний аспект (викиди парникових газів, якість повітря, енергія, вода й управління відходами, вплив на біорізноманіття);
- соціальний аспект (різноманітність трудових ресурсів, здоров'я та безпека працівників, безпека працівників постачальника, відносини з громадою);
- управління (винагорода керівників, склад правління, політика й етика ESG).

*Крок 3.* Ініціативи сталого розвитку (докладені зусилля та прогрес):

- визначення цілей і завдань сталого розвитку;
- запровадження та розвиток ініціатив для вирішення проблем у сфері ESG;
- аналіз досягнутих результатів;
- обговорення викликів та отриманих уроків.

*Крок 4.* Визначення охоплення й індексації звітності:

- чітке визначення охоплення та меж звітності для прозорого відображення картини діяльності;
- забезпечення належної навігації у звітності;
- узгодження із корпоративними цілями та глобальними стандартами.

*Крок 5.* Забезпечення надійності та довіри – передбачає залучення незалежного аудитора для перевірки ESG-звітності, що дозволяє забезпечити її відповідність встановленим вимогам і підвищити довіру зацікавлених сторін. Оскільки вона не входить до складу обов'язкової фінансової звітності, виконання цього кроку є опціональним.

**Висновки.** Результати дослідження вказують на зростаючу актуальність питань, що пов'язані із впровадженням ESG-стандартів у діяльність компаній. Водночас, було виявлено, що не вирішеними залишаються численні проблеми, зокрема, законодавча невизначеність, відсутність чітких стандартів і підходів, проблеми з якістю інформації, брак знань та незацікавленість у впровадженні ESG-стандартів. Особливо актуальними ці проблеми є для України, де впровадження концепції ESG знаходиться ще на початковому етапі. В даному дослідженні запропоновано підхід до підвищення ефективності ESG-звітності шляхом узагальнення основних етапів її формування з урахуванням місцевих проблем, глобальних трендів та існуючих стандартів. Це має допомогти компаніям упровадити ESG-стандарту у свою діяльність більш виважено, ґрунтовно і повно, що сприятиме підвищенню їхньої інвестиційної привабливості та робитиме внесок у сталий розвиток. Подальші напрями досліджень можуть стосуватися пошуку шляхів розвитку регуляторних норм, пов'язаних із впровадженням ESG-звітності.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Озеран А. Навчання з ESG-звітності в українських університетах: стан і перспективи. *Актуальні проблеми в системі освіти: загальноосвітній заклад середньої освіти – доуніверситетська підготовка – заклад вищої освіти*. 2024. № 4. С. 358–367. DOI: <https://doi.org/10.18372/2786-5487.1.18751>
2. Колесник О. О. ESG-стандарти управління в досягненні цілей сталого розвитку. *Трансформація практики управління інноваційним розвитком соціально-економічних систем* : колективна монографія / під заг. ред. Храпкіної В. В., Пічик К. В. Національний університет «Києво-Могилянська академія». Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2024. С. 415–431. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/29587>
3. Căpățînă S., Bușmachiu E. Trends in ESG performance reporting (environment social and governance) in enterprise. *Journal of Research on Trade, Management and Economic Development*. 2024. Vol. 11, no. 1. P. 78–93. DOI: <https://doi.org/10.59642/JRTMED.1.2024.06>
4. Dasinapa M. B. The integration of sustainability and ESG accounting into corporate reporting practices. *Advances in Applied Accounting Research*. 2024. Vol. 2, no. 1. P. 13–25. DOI: <https://doi.org/10.60079/aaar.v2i1.167>
5. Rau P. R., Yu T. A survey on ESG: investors, institutions and firms. *China Finance Review International*. 2024. Vol. 14, no. 1. P. 3–33. DOI: <https://doi.org/10.1108/CFRI-12-2022-0260>
6. Sharma S. Top 5 ESG report examples from leading organizations in multiple industries. *Lythouse*. URL: <https://www.lythouse.com/blog/esg-report-examples-from-leading-organizations-in-multiple-industries>
7. What is ESG reporting – and how to do it. *Movingworlds*. URL: <https://movingworlds.org/esg-reporting-guide>
8. 50 ESG statistics you need to know in 2024. *KEY ESG*. URL: <https://www.keyesg.com/article/50-esg-statistics-you-need-to-know-in-2024>
9. Elidrisy A. Comparative review of ESG reporting standards: ESRS “European Sustainability Reporting Standards” versus ISSB “International Sustainability Standards Board.” *International Multilingual Journal of Science and Technology*. 2024. Vol. 9, no. 3. P. 7191–7198. URL: <https://www.imjst.org/wp-content/uploads/2024/03/IMJSTP29120998.pdf>
10. Про затвердження Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління : Наказ Міністерства фінансів від 07.12.2018 № 982. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#Text>
11. Олійник О., Поліщук І. Облікове забезпечення формування показників ESG-звітності відповідно до інформаційних запитів користувачів: законодавче регулювання. *Економіка та суспільство*. 2024. № 65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-13>
12. Diwan H., Amarayil Sreeraman B. From financial reporting to ESG reporting: a bibliometric analysis of the evolution in corporate sustainability disclosures. *Environment, development and sustainability*. 2024. Vol. 26, no. 1. P. 13769–13805. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10668-023-03249-2>

## REFERENCES:

1. Ozeran A. (2024) Navchannia z ESG-zvitnosti v ukrainykykh univertsytetakh: stan i perspektyvy [Education on ESG reporting in Ukrainian universities: state and prospects]. *Aktualni problemy v systemi osvity: zahalnoosvitniy zaklad serednoi osvity – dounivertsytetska pidhotovka – zaklad vyshchoi osvity — Actual Problems in the System of Education: General Secondary Education Institution–Pre-University Training–Higher Education Institution*, no. 4, pp. 358–367. DOI: <https://doi.org/10.18372/2786-5487.1.18751>
2. Kolesnyk O. O. (2024) ESG-standarty upravlinnia v dosiahnenni tsilei staloho rozvytku [ESG management standards in achieving the goals of sustainable development]. In V. V. Khrapkina, K. V. Pichyk (Eds.). *Transformatsiia praktyky upravlinnia innovatsiynym rozvytkom sotsialno-ekonomichnykh system: kolektyvna monohrafiia* [Transformation of the practice of managing the innovative development of socio-economic systems: A collective monograph]. Kyiv, pp. 415–431. (in Ukrainian) Available at: <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/29587>
3. Căpățînă S., & Bușmachiu E. (2024) Trends in ESG performance reporting (environment social and governance) in enterprise. *Journal of Research on Trade, Management and Economic Development*, vol. 21, no. 1, pp. 78–93. DOI: <https://doi.org/10.59642/JRTMED.1.2024.06>
4. Dasinapa M. B. (2024) The integration of sustainability and ESG accounting into corporate reporting practices. *Advances in Applied Accounting Research*, vol. 2, no. 1, pp. 13–25. DOI: <https://doi.org/10.60079/aaar.v2i1.167>
5. Rau P. R., & Yu T. (2024) A survey on ESG: Investors, institutions and firms. *China Finance Review International*, vol. 14, no. 1, pp. 3–33. DOI: <https://doi.org/10.1108/CFRI-12-2022-0260>
6. Sharma S. (2024, June 11) *Top 5 ESG report examples from leading organizations in multiple industries*. Lythouse. Available at: <https://www.lythouse.com/blog/esg-report-examples-from-leading-organizations-in-multiple-industries>



7. Movingworlds (n.d.) *What is ESG reporting — and how to do it*. Available at: <https://movingworlds.org/esg-reporting-guide>
8. KEY ESG (2024, February 2) *50 ESG statistics you need to know in 2024*. Available at: <https://www.keyesg.com/article/50-esg-statistics-you-need-to-know-in-2024>
9. Elidrisy A. (2024) Comparative review of ESG reporting standards: ESRS “European Sustainability Reporting Standards” versus ISSB “International Sustainability Standards Board.” *International Multilingual Journal of Science and Technology*, vol. 9, no. 3, pp. 7191–7198. Available at: <https://www.imjst.org/wp-content/uploads/2024/03/IMJSTP29120998.pdf>
10. On the approval of Methodological recommendations for drawing up a management report, Order dated 07.12.2018 № 982. (2019). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#Text>
11. Oliinyk O., & Polishchuk I. (2024) Oblikove zabezpechennia formuvannia pokaznykiv ESG-zvitnosti vidpovidno do informatsiinykh zapytiv korystuvachiv: zakonodavche rehuliuвання [Accounting support for the formation of ESG-reporting indicators in accordance with users' information requests: legislative regulation]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-13>
12. Diwan H., & Amarayil Sreeraman B. (2024) From financial reporting to ESG reporting: a bibliometric analysis of the evolution in corporate sustainability disclosures. *Environment, Development and Sustainability*, vol. 26, no. 6, pp. 13769–13805. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10668-023-03249-2>